

Dosarul nr. 2ra-11/23
2-20160358-01-2ra-04012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. E. Silivestru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malîi, A. Pahopol, V. Cotorobai)

ÎNCHEIERE

22 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Tamara Iavtuhovscaia,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Tamara Iavtuhovscaia împotriva Întreprinderii Municipale „Parcul Urban de Autobuze” cu privire la anularea ordinului de concediere cu restabilirea în funcția deținută anterior, încasarea prejudiciului material pentru întreaga perioadă de absență forțată de la locul de muncă, repararea prejudiciului moral și încasarea penalității de întârziere,

împotriva deciziei din 26 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Tamara Iavtuhovscaia, reprezentată de avocatul Mihail Ulinici și admis apelul declarat de către Întreprinderea Municipală „Parcul urban de autobuze” și a fost casată hotărârea din 30 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 18 decembrie 2020, Tamara Iavtuhovscaia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” cu privire la anularea ordinului de concediere cu restabilirea în funcția deținută anterior, încasarea prejudiciului material pentru întreaga perioadă de absență forțată de la locul de muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat, că la data de 22 septembrie 2020 i-a fost adus la cunoștință Extrasul din Ordinul nr. 35-p din 11 septembrie 2020, unde în pct. 4.1 a fost indicat „A concedia din funcție: Iavtuhovscaia Tamara taxator coloana nr. 2, de la 16 septembrie 2020, conform art. 86 lit. k) din Codul Muncii al Republicii Moldova (comiterea de către salariatul care gestionează nemijlocit mijloacele bănești

sau valori materiale ori care are acces la sistemele informaționale ale angajatorului sau la cele administrate de angajator a unor acțiuni culpabile, dacă aceste acțiuni pot servi drept temei pentru pierderea angajatorului față de salariatul respectiv.” La data de 15 decembrie 2020, a transmis către conducerea Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” o solicitare, prin care a solicitat anularea pct. 4.1 din ordinul de concediere nr. 35-p din 11 septembrie 2020, restabilirea la locul de muncă și plata prejudiciului material cauzat pentru lipsirea forțată de la muncă începând cu data de 16 septembrie 2020.

A mai specificat reclamanta, că în luna august 2020 administrația Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” a învinuit-o în temeiul declarațiilor incerte și nesigure ale unui martor (pasager), de faptul comercializării билетelor de călătorie false. La momentul emiterii ordinului de concediere, nu a fost constatată cu certitudine lipsa încrederii obiective a angajatorului față de salariat, or această lipsă de încredere a fost invocată într-un mod subiectiv pentru a se debarasa de salariații incomozi.

A considerat reclamanta, că pct. 4.1 din Ordinul nr. 35-p din 11 septembrie 2020 a fost întocmit cu ignorarea prevederilor imperative cuprinse atât în art. 210 din Codul Muncii și anume de către angajator nu au fost indicate temeiurile de fapt ale aplicării sancțiunii. Mai mult ca atât, contrar prevederilor art. 87 alin. (1-3) din Codul muncii, Ordinul de concediere nr. 35-p din 11 septembrie 2020 a fost emis fără a se solicita în prealabil opinia consultativă a organului sindical. În cumul, probele și argumentele prezentate, dovedesc faptul că concedierea Tamarei Iavtuhovskaia a fost efectuată în mod ilegal, cu încălcarea gravă a Codului Muncii și drept rezultat Ordinul nr. 35-p din 11 septembrie 2020 urmează a fi declarat ilegal, iar reclamanta restabilită la locul de muncă deținut anterior.

Cu referire la solicitarea cu privire la încasarea de la Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” a prejudiciului material pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă, a reiterat reclamanta, că concedierea sa a fost ilegală, or această acțiune ilicită reprezintă o privare ilegală de posibilitatea de a munci, or conform art. 90, alin. (1) și alin. (2) lit. a) din Codul Muncii, în cazul restabilirii la locul de muncă a salariatului eliberat nelegitim din serviciu, angajatorul este obligat să repare prejudiciul cauzat acestuia. Repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă într-o mărime nu mai mică decât salariul mediu al salariatului pentru această perioadă. Conform art. 329 alin. (1) și alin. (2) din Codul muncii, angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și moral cauzat salariatului ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel. Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părți. Litigiile și conflictele apărute în legătură cu repararea prejudiciului moral se soluționează de instanța de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat.

A mai consemnat reclamanta, că conform art. 90 alin. (3) din Codul muncii, mărimea reparării prejudiciului moral se determină de către instanța de judecată, ținându-se cont de aprecierea dată acțiunilor angajatorului, dar nu poate fi mai mică decât un salariu mediu lunar al salariatului. Prin acțiunile pârâtului de concediere

ilegală, acțiuni ce reprezintă o privare ilegală de posibilitatea de a munci, i-au fost cauzate o stare de neliniște, anxietate și insomnie. Mai mult decât atât, a fost lipsită de singura sa sursă de venit, fiind pusă în imposibilitate de a-și satisface necesitățile familiale în această perioadă de criză. În acest context, a solicitat repararea de către Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” a prejudiciului moral cauzat prin privarea ilegală de posibilitatea de a munci, în mărime de 10 000 de lei - sumă egală cu 2 salarii medii lunare la data concedierii.

În cadrul ședinței de judecată din 17 mai 2021, Tamara Iavtuhovscaia, reprezentată de avocatul Mihail Ulinici, a depus cerere de modificare și concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat anularea pct. 4.1 al Ordinului nr. 35-p din 11 septembrie 2020 cu restabilirea în funcția deținută anterior, încasarea prejudiciului material pentru întreaga perioadă de absență forțată de la locul de muncă, repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei și încasarea penalității de întârziere în mărime de 0,3%, pentru fiecare zi de întârziere, din suma salariului neachitat la timp.

Prin hotărârea din 30 septembrie 2021, corectată prin încheierea din 30 septembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru acțiunea s-a admis parțial. S-a anulat pct. 4 al Ordinului nr. 35-p din 11 septembrie 2020 Cu privire la personal emis de Î.M. „Parcul Urban de Autobuze”, prin care a fost concediată Tamara Iavtuhovscaia din funcția de taxator coloana nr. 2 din cadrul Î.M. „Parcul Urban de Autobuze”. S-a restabilit Tamara Iavtuhovscaia în funcția de taxator coloana nr. 2 din cadrul Î.M. „Parcul Urban de Autobuze”. S-a încasat de la Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” în beneficiul Tamarei Iavtuhovscaia, suma de 83 280 de lei, cu titlu de salariul pentru absența forțată de la lucru, perioada 15 septembrie 2020-15 septembrie 2021, suma de 6 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. S-a încasat de la Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 2 501,14 lei. În rest cererea de chemare în judecată formulată de către Tamara Iavtuhovscaia s-a respins.

La 18 octombrie 2021, Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă.

La 25 octombrie 2021, Tamara Iavtuhovscaia, reprezentată de avocatul Mihail Ulinici, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 30 septembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea hotărârii în partea respingerii pretenției de încasare a penalității de întârziere, cu emiterea unei hotărâri noi, prin care să fie admise integral pretențiile înaintate.

Prin încheierea din 03 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit apelul declarat de Tamara Iavtuhovscaia, reprezentată de avocatul Mihail Ulinici.

La 04 februarie 2022, Tamara Iavtuhovscaia, reprezentată de avocatul Mihail Ulinici a depus apel incident împotriva hotărârii din 30 septembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretenției de încasare a penalității de întârziere, cu emiterea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral pretenția înaintată.

Prin decizia din 26 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul incident declarat de Tamara Iavtuhovscaia, reprezentată de avocatul Mihail Ulinici și s-a admis

apelul declarat de către Î.M. „Parcul Urban de Autobuze”, s-a casat hotărârea din 30 septembrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care acțiunea s-a respins integral ca fiind neîntemeiată.

Pentru a decide astfel instanța de apel a considerat că Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” la emiterea ordinului de concediere a avut motive temeinice de fapt și de drept, ultimul fiind emis motivat. Or, potrivit procesului- verbal din 24 august 2020, întocmit de comisia în componența: mecanicul coloanei 2 – Veaceslav Macari, controlorul superior – Tudor Mizdrea și casierul – Ludmila Malinscaia s-a constatat, că bilete cu seria nr. TA-53, 306001-307001 au fost plasate pe rețele de socializare, precum că au fost realizate la data de 22 august 2020, la ruta urbană nr. 19, de către taxatorul coloanei nr. 2 dna Tamara Iavtuhovscaia, ceea ce demonstrează că astfel de bilete au fost multiplicat în mai multe exemplare.

De asemenea, prin procesul- verbal nr. 01/1976 din 24 august 2020, se atestă că salariatul Tamara Iavtuhovscaia a refuzat de a prezenta explicație scrisă în legătură cu încălcarea disciplinei de muncă în ziua de 22 august 2020.

Totodată, conform extrasului din procesul - verbal al ședinței Comitetului Sindical din 7 septembrie 2020, Comitetul Sindical a dat acordul ca taxatorul Tamara Iavtuhovscaia să fie eliberată din funcție.

Astfel, instanța de apel a remarcat că Tamara Iavtuhovscaia a încălcat obligațiile de muncă stabilite în contractul individual de muncă, deși în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) al Codului muncii, salariatul este obligat: a) să-și îndeplinească conștiincios obligațiile de muncă prevăzute de contractul individual de muncă; totodată purtând răspundere materială integrală pentru bunurile primite în gestiune în baza contractului de răspundere materială integrală nr.129/08 din 04 decembrie 2008.

Instanța de apel a calificat, ca fiind fondate argumentele Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” și neîntemeiată soluția instanței de fond privind ilegalitatea pct. 4.1. din Ordinul nr. 35-p din 11.09.2020 Cu privire la personal emis de conducătorul Î.M. „Parcul Urban de Autobuze”, prin care a fost concediată Tamara Iavtuhovscaia din funcția de taxator coloana nr. 2 din cadrul Î.M. „Parcul Urban de Autobuze”, în temeiul art. 86 alin. (1) lit. k) din Codul muncii, în condițiile în care nu a fost răsturnată prezumția de legalitate a acestuia în ordinea prevăzută de lege. Or, s-a stabilit cu certitudine că Tamara Iavtuhovscaia, în calitate de taxator al Î.M. „Parcul Urban de Autobuze”, fiind responsabilă pentru mijloacele financiare ale întreprinderii, a săvârșit acțiuni culpabile care au dus la pierderea încrederii angajatorului Î.M. „Parcul Urban de Autobuze”.

Cu referire la pretențiile Tamarei Iavtuhovscaia, cu privire la obligarea Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” la achitarea salariului pentru perioada de absența forțată de la muncă, încasarea prejudiciului moral, a penalităților de întârziere și a cheltuielilor de judecată, instanța de apel a considerat că acestea sunt neîntemeiate, fiind de fapt subsecvente pretenției de bază cu privire la anularea pct. 4.1. din Ordinul nr. 35-p din 11.09.2020 „Cu privire la personal” emis de conducătorul Î.M. „Parcul Urban de Autobuze”, pretenție care a fost respinsă ca neîntemeiată, corespunzător urmează a fi

respinse și pretențiile în cauză, or odată cu constatarea caracterului legal al ordinului menționat supra nu există careva temeiuri de a admite pretențiile subsecvente ale Tamarei Iavtuhovscaia.

La 19 decembrie 2022, Tamara Iavtuhovscaia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului recurenta a indicat că, temei pentru eliberarea ordinului nr. 35-p din 11 septembrie 2020 a servit nota de serviciu prezentată de Veaceslav Macari-mecanicul coloanei nr. 2, or a atras atenția că o astfel de probă la materialele cauzei nu există, iar singura notă informativă prezentată este a lui Tudor Mizdrea din data de 26 august 2020, care nu se referă la circumstanțele cauzei.

A menționat că la moment, în privința recurenței nu este inițiată nici o cauză contravențională și nu este întocmit nici un proces-verbal cu privire la sancționarea acesteia conform art. 205 din Codul Contravențional.

Astfel că, în momentul emiterii ordinului de concediere, nu a fost constatat cu certitudine lipsa încrederii obiective a angajatorului față de Tamara Iavtuhovscaia, or această lipsă de încredere în salariat a fost invocată într-un mod subiectiv.

A reținut că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că procesul-verbal din 24 august 2020 a fost adoptat înainte de înregistrarea plângerii depusă de Ivan Meagcoi în cancelarie Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” și nu a intrat în esență precum că din plângerea depusă, nu a fost individualizat taxatorul care comercializa biletele false, or din conținutul acestui proces-verbal doar la Artina Furdui au fost depistate bilete ce au fost fotocopyate de pe original.

A atras atenția că la emiterea ordinului de concediere, Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” s-a limitat doar la citarea normei legale prevăzute de art. 86 alin. (1) lit. k) din Codul Muncii, fiind astfel ignorate prevederile art. 210 alin. (1) lit. a) din Codul Muncii.

Recurenta a mai invocat că instanța de apel eronat a constatat că de către Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” au fost respectate prevederile art. 208 alin. (1) din Codul Muncii, or practic în aceeași zi când a fost intentată procedura disciplinară în privința recurenței, de către intimat a fost întocmit procesul-verbal cu privire la refuzul salariatului de a oferi explicațiile sale cu privire la fapta comisă.

Tamara Iavtuhovscaia a afirmat că la 19 octombrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, i-a fost expediată decizia integrală din 26 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău.

La 04 ianuarie 2023, copia recursului a fost expediată în adresa intimatului Î.M. „Parcul Urban de Autobuze”, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 169).

Prin referința din 08 februarie 2023, Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Tamara Iavtuhovscaia, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care, recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Conform art. 75 alin. (1) și (4) din Codul de procedură civilă, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Potrivit art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Iar, art. 105 alin. (5) din Codul de procedură civilă prevede că, dacă părțile și alți participanți la proces sunt reprezentați de avocați, citațiile și înștiințările se expediază la sediul avocaților, recepționarea înlăturând orice viciu de citare a participanților.

Materialele cauzei denotă că la 26 mai 2022 a fost pronunțat dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău (f.d.151).

La 12 octombrie 2022, instanța de apel a expediat copia deciziei motivate la adresa electronică a avocatului Mihail Ulinici, indicată în mandatul avocațional (f.d. 159 verso).

La 19 decembrie 2022, Tamara Iavtuhovscaia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe (f.d. 161-165).

În cererea de recurs, Tamara Iavtuhovscaia a menționat că la 19 octombrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, i-a fost expediată decizia motivată din 26 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, fapt confirmat prin ștampila aplicată de pe plic (f.d.161-162)

Analizând circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursul a fost depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă, or, decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată avocatului Mihail Ulinici la 12 octombrie 2022, respectiv, termenul limită de declarare a recursului a expirat la 13 decembrie 2022, pe când recursul a fost depus la 19 decembrie 2022.

Nu poate fi reținut argumentul invocat de Tamara Iavtuhovscaia precum că decizia instanței de apel i-a fost expediată abia la data de 19 octombrie 2022, fapt confirmat prin ștampila aplicată de pe plic, deoarece actul judecătoresc a fost expediat

și reprezentantului acesteia, iar, în conformitate cu art. 75 alin. (4) coroborat cu art. 105 alin. (5) din Codul de procedură civilă, recepționarea de către avocat a actului de procedură înlătură orice viciu de înștiințare a participanților, culpa reprezentantului fiind echivalentă culpei părții.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul a fost declarat de către Tamara Iavtuhovscaia cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază cu certitudine că, contestarea actului judecătoresc cu depășirea intervalului de timp menționat demonstrează atitudinea neglijentă a recurenteii față de drepturile procedurale conferite de legislația națională.

Pe cale de consecință, examinarea unui recurs depus cu omiterea termenului de declarare, împotriva unei hotărâri definitive ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și ar încălca dreptul intimitei la un proces echitabil.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Tamara Iavtuhovscaia, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (1) și (2), 433 lit. b) și 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de Tamara Iavtuhovscaia se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic